

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ КРАЇНИ
Національний авіаційний університет
Факультет економіки та бізнес-адміністрування
Кафедра економічної кібернетики

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з навчальної роботи

А.Гудманян

02 2020р.

Система менеджменту якості

ПРОГРАМА

науково-дослідної практики

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 051 Економіка
Освітньо-професійна програма: "Цифрова економіка"

Курс –1 Семестр – 2

Усього (годин / кредитів ECTS) – 135/4.5
Індивідуальна робота – 90 годин
Самостійна робота – 45 годин

Диференційований залік – 2 семестр

Індекс РМ - 6 - 051 / 19 - 2.2.4.1.1

СМЯ НАУ ПП 11.01.02. -01-2020

	Система менеджменту якості. Програма науково-дослідної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.02. -01-2020
		Сторінка 2 з 16	

Програма науково-дослідної практики розроблена на основі робочого навчального плану № РМ - 6 - 051 / 19 підготовки фахівців освітнього ступеня "Магістр" спеціальності 051 Економіка, освітньо-професійної програми (далі – ОПП) "Цифрова економіка", затвердженого проректором з навчальної роботи 25.04.2019р. та відповідних нормативних документів.

Програму практики розробила:

професор кафедри

економічної кібернетики

Олешко Т.І.

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні випускової кафедри економічної кібернетики, протокол № 1 від 14.01.2020 р.

Завідувач кафедри

Іванченко Н.О.

Програму практики обговорено та схвалено на засіданні науково-методично-редакційної ради Факультету економіки та бізнес-адміністрування, протокол № 2 від 25.02.2020 р.

Голова НМРР

А.Гофанчук

Рівень документа – 3б

Плановий термін між ревізіями – 1 рік

Контрольний примірник

	Система менеджменту якості. Програма науково-дослідної практики	Шифр документа	СМЯ НАУ ПП 11.01.02. -01-2020
		Сторінка 3 з 16	

ЗМІСТ

	стор.
1. Загальні положення.....	4
1.1. Місце науково-дослідної практики в системі професійної підготовки магістра.....	4
1.2. Відомості щодо спеціальності, ОПП	4
1.3. Відомості про бази практики та їх особливості.....	4
1.4. Цілі, які повинен досягнути практикант під час проходження практики...	4
2. Організація та керівництво науково-дослідною практикою	
2.1. Організаційні питання.....	5
2.2. Обов'язки керівника практики	6
2.3. Обов'язки здобувачів вищої освіти.....	7
3. Зміст програми практики.....	
3.1. Мета науково-дослідної практики.....	9
3.2. Головні завдання науково-дослідної практики.....	9
3.3. План-графік виконання програми практики, який містить заходи та розрахунок часу в годинах, необхідних для її виконання	9
3.4. Індивідуальні завдання.....	10
3.5. Тематика занять	10
3.6. Список рекомендованих джерел.....	11
4. Звіт з практики.....	11
4.1. Інформація про порядок підведення підсумків практики	11
4.2. Форма звітності (обсяг звіту, перелік основних розділів та їх зміст).....	11
4.3. Форма оцінювання проходження практики.....	12
4.4. Інформація про підсумки практики.....	12
5. Форми документів Системи менеджменту якості.....	15

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Місце переддипломної практики в системі професійної підготовки фахівця

Науково-дослідна практика є однією із основних практик у підготовці магістра спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Цифрова економіка» до наукової діяльності та написання дипломної роботи.

Однією з головних особливостей підготовки фахівців у вищій школі повинен бути її зв'язок з науковими досягненнями, конкретними завданнями майбутньої наукової діяльності. У процесі організації підготовки вивчення теоретичних основ курсу та набуття практичних навиків повинні бути взаємопов'язаними. Забезпечити таку єдність дозволяє проходження науково-дослідної практики. Наукова підготовка студентів вищих навчальних закладів є обов'язковим компонентом освітньо-професійної програми.

На відміну від лекційних та практичних занять науково-дослідна практика – це вирішення наукових завдань безпосередньо на робочому місці.

1.2. Відомості щодо спеціальності, ОПП

Цифрова економіка є сучасною провідною ОПП спеціальності 051 «Економіка». Випускники цієї ОПП – це аналітики та розробники інформаційних систем аналізу даних підприємства, банків, страхових компаній, консалтингових та ІТ-компаній тощо.

1.3. Відомості про бази практики та їх особливості

Базами науково-дослідної практики виступають:

кафедра економічної кібернетики або інші кафедри Національного авіаційного університету;

науково-дослідні установи НАН України;

наукові відділи компаній.

1.4. Цілі, які повинен досягнути практикант під час проходження практики

Цілі науково-дослідної практики – оволодіння практичними навичками, необхідними для розв'язання спеціалізованих завдань щодо поглиблення цифровізації економіки з використанням елементів штучного інтелекту.

В результаті проходження науково-дослідної практики здобувач вищої освіти повинен досягнути планових результатів навчання:

вміти використовувати методи та правила управління інформацією та роботу з документами за професійним спрямуванням. володіти методиками та сучасними засобами інформаційних технологій;

вміти використовувати комунікаційні технології для підтримування гармонійних ділових та особистісних контактів, як передумову ділового успіху; демонструвати навички самостійно приймати рішення, лідерські навички та уміння працювати в команді;

займатися самоаналізом, використовувати методи адекватної оцінки (самооцінки), критики (самокритики), долати власні недоліки;

уміння застосовувати знання і розуміння для розв'язання задач, які характерні для цифрової економіки;

знати методологію системних досліджень, методів дослідження та аналізу складних об'єктів та процесів, розуміти їх складність, їх різноманіття, багатofункціональність для розв'язання прикладних завдань в галузі професійної діяльності;

систематично читати літературу за фахом (у тому числі закордонну), складати реферат и, анотації, аналітичні огляди тощо;

володіння основами системного управління підприємствами / установами методи аналітичної обробки економічної інформації;

здатність ефективно розв'язувати проблеми управління шляхом їх формалізації із застосуванням економіко-математичних методів та моделей.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ТА КЕРІВНИЦТВО НАУКОВО-ДОСЛІДНОЮ ПРАКТИКОЮ

2.1. Організаційні питання

Організаційне та науково-методичне керівництво і виконання програми науково-дослідної практики забезпечує кафедра економічної кібернетики.

Здобувачі вищої освіти направляються на практику наказом ректора університету.

На початку практики здобувачі вищої освіти проходять на базі практики інструктаж з охорони праці (техніки безпеки, протипожежної безпеки та виробничої санітарії). На період проходження науково-дослідної практики здобувачі вищої освіти працюють по встановленому на даній базі практики трудовому розпорядку.

До керівництва науково-дослідною практикою здобувачів вищої освіти залучаються досвідчені викладачі кафедри, які брали безпосередньо участь в навчальному процесі, по якому проводиться практика.

Керівники науково-дослідної практики від університету перевіряють якість роботи здобувачів вищої освіти, контролюючи хід практики шляхом перевірки виконання здобувачем вищої освіти робочого плану проходження науково-дослідної практики, який складається індивідуально для кожного здобувача вищої освіти.

Практику здобувачі вищої освіти проходять на базі практики в економічних підрозділах та інформаційно-технологічних (ІТ) департаментах.

Здобувач вищої освіти може сам вибрати підприємство, організацію для проходження науково-дослідної практики, виходячи з особливості своєї дипломної роботи або згідно з раніш укладеним договором. У цьому випадку здобувач вищої освіти не пізніше, ніж за два місяці до початку науково-дослідної практики надає на кафедру лист-заявку підприємства на прийняття

його в один із підрозділів за підписом директора (фінансового директора) та головного бухгалтера.

Лист-заявка розглядається керівником науково-дослідної практики від університету, який враховує виробничо-господарські характеристики бази практики і приймає рішення про направлення здобувача вищої освіти для проходження науково-дослідної практики або відмову.

Від бази практики, на якій здобувач вищої освіти проходить практику, для оптимального використання робочого часу, виділеного на виконання завдання науково-дослідної практики, здобувачу вищої освіти призначається керівник практики, який спрямовує і практично допомагає в роз'ясненні окремих організаційних та економічних питань щодо виконання індивідуального завдання згідно з календарним планом проходження науково-дослідної практики.

2.2.Обов'язки керівника практики від університету

Керівник практики від університету зобов'язаний:

при підготовці до проведення науково-дослідної практики:

– ознайомитися з її програмою, вивчити необхідну науково-методичну документацію та отримати від завідувача кафедри вказівки щодо проведення науково-дослідної практики;

– познайомитись зі здобувачами вищої освіти практикантами;

– проконтролювати підготовленість бази практики та вжити, за необхідності, потрібні заходи щодо її підготовки;

– здійснити всі організаційні заходи перед початком науково-дослідної практики: ознайомити здобувачів вищої освіти з програмою практики, видати здобувачам вищої освіти необхідні документи (індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо);

– поінформувати здобувачів вищої освіти про систему звітності з практики, прийняту на кафедрі, подання письмового звіту, оформлення виконаних індивідуальних занять, підготовка доповіді, повідомлення, виступу тощо;

– ознайомити керівника від підприємства з програмою науково-дослідної практики й узгодити графік її проходження;

– подати завідувачу кафедри письмовий звіт про результати проходження практики із зауваженнями та пропозиціями щодо поліпшення її організації та проведення, який має зберігатися на кафедрі.

Під час проведення науково-дослідної практики:

– представити здобувачів вищої освіти та керівника науково-дослідної практики від бази практики і взяти участь у проведенні інструктажу з охорони праці і техніки безпеки;

– погодити і представити до затвердження керівникові практики календарний план роботи та під час практики дотримуватись термінів його

виконання;

- контролювати забезпечення нормальних умов праці здобувачів вищої освіти, систематично інформувати кафедру про хід науково-дослідної практики;
- надавати здобувача вищої освіти необхідні консультації з питань проходження науково-дослідної практики та оформлення звіту;
- взяти участь у роботі комісії, призначеній завідувачем кафедри, з проведення захисту звітів з практики здобувачів вищої освіти ;
- у тісному контакті з керівником від бази практики забезпечити високу якість її проведення згідно з програмою.

2.3. Обов'язки керівника практики від бази практики

Керівник практики від бази практики зобов'язаний:

- забезпечити проведення обов'язкового інструктажу з охорони праці і створити здобувачам вищої освіти умови безпечної праці на кожному робочому місці;
- створити всі необхідні умови для виконання здобувачами вищої освіти програми науково-дослідної практики та індивідуальних занять;
- не допускати використання здобувачів вищої освіти для виконання робіт, непередбачених програмою практики;
- надавати, в межах своїх повноважень, здобувачам вищої освіти та керівникам науково-дослідної практики від університету можливість користуватися лабораторіями, кабінетами, бібліотекою, технічною та іншою документацією, необхідною для виконання програми практики та індивідуальних завдань;
- інформувати кафедру про порушення здобувачем вищої освіти правил внутрішнього розпорядку бази практики та інші порушення;
- перевірити та затвердити письмовий звіт з коротким підсумковим відгуком на кожного здобувача вищої освіти (практиканта) за результатами проходження ними науково-дослідної практики. У відгуку має бути зроблений підсумковий висновок про відповідність виконаної роботи завданню та індивідуальному план-графіку і за змістом звіту проставлена підсумкова оцінка за практику в балах та за національною шкалою.

2.4. Обов'язки здобувачів вищої освіти

До початку науково-дослідної практики здобувач вищої освіти повинен: ознайомитись з наказом ректора університету про проходження практики; ознайомитись на кафедрі економічної кібернетики з програмою переддипломної практики та отримати індивідуальне завдання; ознайомитись з рекомендованою літературою; одержати від керівника практики від університету всі необхідні документи (направлення, індивідуальні завдання, методичні рекомендації тощо.).

Здобувач вищої освіти повинен прибути для проходження науково-дослідної практики точно в строк, встановлений наказом ректора.

Прибувши для проходження практики, здобувач вищої освіти

зобов'язаний:

ознайомитись з наказом про проходження практики та про призначення керівника практики;

вивчити правила внутрішнього розпорядку, охорони праці;

скласти і затвердити у керівника план-графік проходження науково-дослідної практики;

повідомити керівникові науково-дослідної практики дані для зв'язку;

вести щоденні нотатки про виконану роботу.

Одночасно здобувачем вищої освіти збирається матеріал для написання кваліфікаційної роботи.

Здобувач вищої освіти за згодою керівника науково-дослідної практики може бути залучений до виконання конкретних робіт працівників підрозділу, в якому проводиться практика.

На протязі всього строку проходження науково-дослідної практики здобувачу вищої освіти необхідно готувати звіт про виконану роботу. Порядок оформлення звіту викладено у розділі 4 цієї програми.

Не пізніше ніж за день до закінчення науково-дослідної практики здобувач вищої освіти повинен одержати затверджуючий підпис керівників практики.

Після закінчення практики здобувач вищої освіти зобов'язаний отримати відгук, який додає до звіту про проходження практики.

3. ЗМІСТ ПРОГРАМИ ПРАКТИКИ

3.1. Мета науково-дослідної практики

Метою науково-дослідної практики є закріплення у здобувачів вищої освіти, що навчаються за спеціальністю 051 «Економіка», ОПП «Цифрова економіка», програмних результатів навчання.

3.2. Головні завдання науково-дослідної практики

Головними завданнями науково-дослідної практики є:

збір матеріалу для написання магістерської кваліфікаційної роботи;

ознайомитись з практикою роботи із використанням комп'ютерних технологій в сфері економіки;

здобути практичний досвід по здійсненню і оформленню первинного документообігу;

ознайомитись з веденням облікових реєстрів, методикою їх складання і вимогами щодо заповнення, а також з методикою складання звітності підприємства за звітний період.

3.3. План-графік виконання програми практики

Календарний план-графік повинен бути узгоджений з керівниками практики від університету та від бази практики. Він додається до звіту про проходження науково-дослідної практики з обов'язковою відміткою фактичного його виконання.

Здобувач вищої освіти повинен скласти індивідуальний план-графік виконання роботи згідно з тематичним планом та індивідуальним завданням за формою, приведеною в додатку № 1 програми науково-дослідної практики, в якому розподіляється час на виконання окремих розділів програми практики. План повинен складатися з урахуванням особливостей місця проходження практики і повинен враховувати такі особливості даного підприємства, як статутні цілі та завдання, форму власності, галузеву спрямованість, організацію фінансово-господарської діяльності підприємства тощо. Індивідуальний план-графік розробляється відповідно із завданням керівника практики від університету та узгоджується з керівником практики від підприємства.

3.4. Індивідуальні завдання залежать від теми та специфіки бази практики.

3.5. Тематика завдань:

1. Інтернет речей як технологія загального призначення: комплементарні технології, зміни в організаційному дизайні, нові бізнес-моделі.
2. Індустрія 4.0 як технологія загального призначення: комплементарні технології, зміни в організаційному дизайні, нові бізнес-моделі.
3. Економічні передумови поширення «інтернету речей». Вплив «інтернету речей» на фірму і суспільство.
4. Сучасні та перспективні освітні технології. Комбіноване навчання (blended learning): поняття, технології, вплив на освітній заклад.
5. Моделі сорсингу ІТ-сервісів: інсорсинг, аутсорсинг, гібридні моделі. Економічні критерії вибору моделі сорсингу.
6. Поняття ІТ-архітектури підприємства. Роль ІТ-архітектури в сучасному бізнесі. Методи опису ІТ-архітектури.
7. Agile як модель управління проектами в сфері ІТ і її економічний аналіз.
8. Цифрова економіка: аналіз взаємодії інформаційних систем.
9. Нові бізнес-моделі цифрової економіки.
10. Сучасні підходи до оцінки ефективності інформаційних систем в бізнесі.
11. Методологія побудови успішного Startup.
12. Управління бізнес-ризиками сучасних компаній.
13. Організаційно-економічні аспекти підвищення конкурентоспроможності авіапідприємств
14. Інвестиційна діяльність венчурного підприємства
15. Реінжиніринг бізнес-процесів як універсальний інструмент інноваційного розвитку підприємства

3.6. Список рекомендованих джерел

1. Цифрова адженда України – 2020 (—Цифровий порядок денний – 2020). Концептуальні засади (версія 1.0). ‖ Першочергові сфери, ініціативи, проекти —цифровізації України до 2020 року. / НІТЕСН office. грудень 2016. 90 с. ‖ [Електронний ресурс]. URL: <https://ucsi.org.ua/uploads/files/58e78ee3c3922.pdf>
2. Шваб Клаус. Четвертая промышленная революция:перевод с английского / Клаус Шваб. — Москва: Издательство “Э”, 2018. — 208 с.
3. Бир С. Кибернетика и управление производством. –М.: Физматгиз, 1963. – 275 с.

4. ЗВІТ З ПРАКТИКИ

4.1. Інформація про порядок підведення підсумків практики

Після закінчення науково-дослідної практики здобувач вищої освіти повинен подати на кафедру:

- звіт про проходження практики;
- щоденні нотатки про проходження практики;
- план-графік проходження практики;
- відгук, наданий йому керівником практики.

4.2. Форма звітності (обсяг звіту, перелік основних розділів та їх зміст)

Звіт про проходження практики складається з:

1.Змістовної частини з описанням програмно-апаратних способів інформатизації підприємства, з оцінкою інформаційних потреб клієнтів підприємства, з аналізом інформаційного ринку з урахуванням особливостей маркетингу інформаційних продуктів і послуг та з аналізом підприємства і пропозиціями щодо удосконалення системи управління підприємством.

Змістовна частина звіту має складатися з таких розділів:

- Характеристика бази практики.
- Зміст та результати виконаних робіт.

Роботи за планом-графіком практики (відзначити фактичне виконання завдання практики).

Індивідуальні завдання (виконання тематичного плану проходження практики).

Зміст навчальних занять.

Висновки та пропозиції.

Оформлення таблиць, графіків, діаграм повинно відповідати діючим стандартам України.

Звіт має бути оформлений на окремих аркушах формату А4 (210x297), для комп'ютерного набору - через 1,5 міжрядкових інтервали до 30 рядків на сторінці. Висота шрифту - 1,8-2,0 мм. Береги аркушу - лівий - 35 мм, правий - 10 мм, верхній - 20 мм, нижній - 20 мм. Обсяг роботи - до 60 аркушів комп'ютерного тексту, до 100 аркушів рукописного.

На початку текстової частини звіту подається титульний аркуш. Всі сторінки нумеруються з титульного аркуша.

План-графік складається до початку проходження переддипломної практики, узгоджується і затверджується керівником практики від університету та керівником практики від підприємства. Здобувач вищої освіти, користуючись самостійно зробленими нотатками у щоденнику проходження практики, відмічає фактичне виконання запланованих заходів.

Щоденні записи про проходження практики робляться здобувачем вищої освіти щоденно і фактично відображають його дії протягом практики. Запис робиться з зазначенням календарної дати, коротко, логічно і по суті відображає обсяг фактично виконаної здобувачем вищої освіти роботи за робочий день.

Відгук здобувачу вищої освіти надається керівником практики від виробництва або від університету пишеться у вільній формі і містить у собі: оцінку якості виробничих процесів здобувачем вищої освіти внаслідок практики; придбання здобувачем вищої освіти практичних навичок; прояву його виробничо-організаторських здібностей; дисциплінованість здобувача вищої освіти у період практики; участь здобувача вищої освіти у конференціях, виробничих засіданнях, у виробничій діяльності бухгалтерії і підприємства.

4.3. Форма оцінювання проходження практики

Оцінювання практики здійснюється відповідно до Положення про рейтингову систему оцінювання підсумків науково-дослідної практики для здобувачів вищої освіти спеціальності 051 «Економіка» ОПП «Цифрова економіка». Оцінка за практику вноситься до заліково-екзаменаційної відомості та до індивідуального плану здобувача вищої освіти за підписом керівника практики від університету.

Здобувач вищої освіти захищає звіт про практику в комісії, призначеній завідувачем кафедри.

До складу комісії входять керівники практики від університету і, за можливості, від бази практики, а також викладачі кафедри, які викладали дисципліни за програмою практики.

Комісія працює в останні дні проходження практики.

При оцінці підсумків роботи здобувача вищої освіти практиканта комісія бере до уваги зміст звіту, хід його захисту та відгук керівника від бази практики.

4.4. Інформація про підсумки практики

Оцінка за переддипломну практику за рейтинговою системою оцінювання в балах за 100-бальною шкалою, національною шкалою та шкалою ECTS вноситься до індивідуального плану здобувача вищої освіти за підписом керівника практики.

Здобувачу вищої освіти, який не виконав програму практики з поважних, підтверджених документально причин, може бути надано право її повторного

Система менеджменту якості.
Програма науково-дослідної практики

Шифр
документа

СМЯ НАУ
ПП 11.01.02. -01-2020

Сторінка 12 з 16

проходження за індивідуальним графіком з фінансуванням всіх витрат на її організацію та проведення фізичними чи юридичними особами за окремим кошторисом.

Здобувач вищої освіти, який не виконав програму практики з неповажних причин або за підсумками її повторного проходження отримав в комісії незадовільну оцінку, відраховується з університету.

Звіт з науково-дослідної практики зберігається в на кафедрі протягом одного року.

Звіт керівника практики від університету за її підсумками подається завідувачу кафедри в письмовому вигляді із зауваженнями та пропозиціями та зберігається на кафедрі три роки.

Підсумки науково-дослідної практики обговорюються на засіданні кафедри після її закінчення, а загальні підсумки всіх практик підводяться на радах факультетів (вчених радах інститутів) не раніше одного разу протягом навчального року.

Система менеджменту якості.
Програма науково-дослідної практики

Шифр
документа

СМЯ НАУ
ПП 11.01.02. -01-2020

Сторінка 13 з 16

Додаток 1

НАЦІОНАЛЬНИЙ АВІАЦІЙНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет економіки та бізнес-адміністрування

Кафедра економічної кібернетики

ЗВІТ

з науково-дослідної практики

здобувача вищої освіти 1 курсу
групи 120м
спеціальність 051 Економіка,
ОПП «Цифрова економіка»
Іванова Івана Івановича

Керівник практики:

Київ 2020

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН-ГРАФІК НАУКОВО-ДОСЛІДНОЇ ПРАКТИКИ

Дата		Види робіт
Початок	Закінчення	

Індивідуальне завдання:

Керівник практики: _____
(підпис)

ЗМІСТ ЗВІТУ

Вступ

1. Загальна характеристика бази практики
  2. Зміст та результати виконаних робіт
    - 2.1. Роботи за тематичним планом практики
    - 2.2. Індивідуальне завдання
  3. Зміст навчальних занять
- Висновки та пропозиції
Відгук керівника практики

Система менеджменту якості.
Програма науково-дослідної практики

Шифр
документа

СМЯ НАУ
ПП 11.01.02. -01-2020

Сторінка 15 з 16

(Ф 03.02 – 01)

АРКУШ ПОШИРЕННЯ ДОКУМЕНТА

№ прим.	Куди передано (підрозділ)	Дата видачі	П.І.Б. отримувача	Підпис отримувача	Примітки
1	НВ	24.02.2020	Гузеєв О.Б.		

(Ф 03.02 – 02)

АРКУШ ОЗНАЙОМЛЕННЯ З ДОКУМЕНТОМ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Підпис ознайомленої особи	Дата ознайомлення	Примітки

(Ф 03.02 – 04)

АРКУШ РЕЄСТРАЦІ РЕВІЗІЙ

№ пор.	Прізвище ім'я по-батькові	Дата ревізії	Підпис	Висновок щодо адекватності

(Ф 03.02 – 03)

АРКУШ ОБЛІКУ ЗМІН

№ зміни	№ листа (сторінки)				Підпис особи, яка внесла зміну	Дата внесення зміни	Дата введення зміни
	Зміненого	Заміненого	Нового	Анульованого			

